

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om en EU-handlingsplan för skog"

KOM(2006) 302 slutlig

(2006/C 324/14)

Den 19 juli 2006 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Den 4 juli 2006 gav Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium NAT-sektionen i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 Hans-Joachim Wilms till huvudföredragande. Yttrandet antogs enhälligt.

1. Sammanfattning och slutsatser

1.1 Kommittén påpekar att EU:s handlingsplan för skog måste utformas på ett sådant sätt att (hållbar) balans uppnås mellan de ekonomiska, ekologiska och sociala aspekterna. Detsamma gäller det praktiska genomförandet av de centrala uppgifterna.

1.2 Kommittén anser att man bör öka antalet mål från 4 till 5 genom att lägga till "skogen som arbetsplats", vilket bl.a. skulle innebära "att säkra och utveckla yrkeskompetensen hos personer som arbetar inom skogsbruket" och "att stärka och bevara landsbygdsområden".

1.3 Kommittén föreslår att man tar hänsyn till frågan om att säkra och utveckla yrkeskompetensen hos de anställda inom skogsbruket när man betraktar skogen som en arbetsplats. Det är ett rimligt förslag med tanke på att det trots allt är de anställda vid skogsföretag, ministerier och förvaltningar i medlemsstaterna som vid sidan av skogsägarna förväntas genomföra handlingsplanen i praktiken i landsbygdsområdena.

1.4 Att stärka och bevara landsbygdsområden anser EESK vara en viktig faktor för att säkerställa att EU-handlingsplanen för skog kan genomföras framgångsrikt på plats i medlemsstaterna. I kapitlet om landsbygdsområden i handlingsplanen skapas garantier för att dessa områden skall ha en framtid och inte släpa efter i utvecklingen som ekologiska och sociala ödelandskap.

1.5 Kommittén lägger stor vikt vid att EU-handlingsplanen för skog är ett projekt av tillförlitlig karaktär och inte bara en viljeförklaring. Att EU-handlingsplanen om skog är trovärdig är nyckeln till att den skall accepteras och uppfattas som pålitlig.

2. Inledning

2.1 Under arbetet med EU-handlingsplanen för skog har kommissionen och medlemsstaterna utvecklat en gemensam syn

på skogsbruket och skogens och skogsförvaltningens bidrag till det moderna samhället.

2.2 Skogar för samhället: Ett långsiktigt, multifunktionellt skogsbruk som fyller dagens och framtidens samhällsliga behov och stöder skogen som försörjningskälla.

2.3 Ett multifunktionellt skogsbruk innebär ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella fördelar. Det ger förnybara och miljövänliga råvaror och har stor betydelse för Europas ekonomiska utveckling, sysselsättning och välbefinnande, framför allt i landsbygdsområden. Skogar bidrar till livskvaliteten genom att de utgör trivsamma bostadsområden, erbjuder fritids- och rekreativsmöjligheter och samtidigt är ett uttryck för miljöskydd och ekologiska värden. Skogarnas andliga och kulturella arv skall bevaras.

2.4 I enlighet med den här visionen har handlingsplanen följande fyra huvudmål:

— Att höja den långsiktiga konkurrenskraften.

— Att förbättra och skydda miljön.

— Att bidra till livskvaliteten.

— Att främja samordning och kommunikation.

2.5 Den femåriga handlingsplanen (2007–2011) består av ett antal nyckelåtgärder som kommissionen föreslår skall genomföras i samarbete med medlemsstaterna. Handlingsplanen innehåller även ytterligare åtgärder som kan genomföras av medlemsstaterna utifrån deras egna specifika villkor och prioriteringar och med stöd från befintliga gemenskapsinstrument. Nationella instrument kan emellertid också krävas för genomförandet.

2.6 När det gäller det praktiska genomförandet av handlingsplanen för skog krävs en överskådlig ram för skogsrelaterade åtgärder och beslut på gemenskaps- och medlemsstatsnivå.

2.7 Handlingsplanen bör tjäna som underlag för ytterligare inriktade skogsåtgärder och samordning mellan gemenskapens insatser och medlemsstaternas skogspolitik.

2.8 EU-handlingsplanens syften är att upprätthålla, stödja och vidareutveckla ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk och skogarnas många olika funktioner.

2.9 Principen skulle vara att fastställa nationellt jämförbara skogsprogram som utgör en bindande ram för förverkligande av internationella skogsrelaterade åtaganden och bestämmelser. De globala och sektorsövergripande frågornas allt större betydelse för skogspolitiken såsom bruket av virke som energikälla gör det nödvändigt att förbättra sammanhållningen, informationen och samordningen.

2.10 Med tanke på den stora variationen av ekologiska, sociala, ekonomiska och kulturella inslag och de skilda ägandeformerna inom skogsnäringen anser EESK att man i handlingsplanen bör beakta behovet av särskilda regionala incitament och åtgärder för de olika skogsförvaltningsformerna och ägandeförhållandena. Härigenom framhålls skogsägarnas, skogsförvaltningsanställdas och landsbygdsområdenas stora betydelse för en hållbar förvaltning av EU:s skogar.

2.11 Kommittén rekommenderar kommissionen att i handlingsplanen beakta följande fem målsättningar:

- Att höja den långsiktiga konkurrenskraften.
- Att förbättra och skydda miljön.
- Att förbättra livskvaliteten genom hållbar skogsförvaltning.
- Att främja samordning och kommunikation.
- Att främja skog som arbetsplats.

3. Åtgärder

3.1 Att förbättra konkurrenskraften på längre sikt

3.1.1 Kommittén anser att man inom ramen för denna målsättning bör ta hänsyn till eventuella andra skogsprodukter än virke, såsom tillhandahållande av dricksvatten av hög kvalitet eller förhållandet mellan koldioxid och handel med utsläppsrätter.

3.1.2 Nyckelåtgärd 2: "Att främja forskning och teknisk utveckling för att förbättra skogssektorns konkurrenskraft"

3.1.2.1 Utöver stimulansåtgärder bör det allmänna kunskaps- och resultatutbytet inom forskning och teknisk utveckling mellan europeiska forskningscentrum bidra till att stärka konkurrenskraften inom skogssektorn.

3.1.2.2 För att förbättra skogsbrukets konkurrenskraft generellt bör man i handlingsplanen föreslå åtgärder för att i samarbete med enskilda medlemsstater på ett vetenskapligt sätt undersöka hur många anställda med de rätta kvalifikationerna som krävs i medlemsstaterna för att på ett ekonomiskt försvarbart sätt säkerställa en hållbar skogsförvaltning på basis av nationella lagar och bestämmelser.

3.1.3 Nyckelåtgärd 2: "Att utbyta och utvärdera erfarenheter från värdering och saluföring av andra skogsprodukter och -tjänster än trä"

3.1.3.1 EESK anser att skogsägaren inte bör kompenseras genom stöd för ej saluförda varor och tjänster. Enskilda användare och konsumenter bör betala för tjänster direkt till skogsägarna.

3.1.3.2 Kommittén anser att kommissionen bör lägga fram ett förslag för Ständiga kommittén för skogsbruk om att inrätta en tillfällig arbetsgrupp med uppdraget att undersöka och dokumentera aktiviteter och erfarenheter kopplade till kompletterande marknadsföringsalternativ för skogsprodukter och tjänster i de enskilda medlemsstaterna. Alla skogsägare och medlemsstater kommer att dra fördelar av ett sådant utbyte.

3.1.4 Nyckelåtgärd 4: "Att främja användningen av skogsbiomassa för energiproduktion"

3.1.4.1 Det måste skapas garantier för att bearbetningen av virkesavfall till energiproduktion inte leder till försämrad jordkvalitet och därmed färre arter.

3.1.4.2 När kemiskt behandlat virkesavfall används som energikälla är det viktigt att man i samband med förbränningsprocessen ser till att undvika utsläpp av farligt avfall i luft och mark.

3.1.4.3 EESK anser att beslut på EU-nivå måste fattas på basis av vetenskapligt grundade forskningsresultat om vem (medlemsstat) som använder virke som energikälla och hur och var det används på ett hållbart sätt. Enbart i utvecklingsländerna används 50 % av det förbrukade virket som oersättligt bränsle (energikälla) utan mervärde. Detta får inte förekomma i EU:s medlemsstater. Det är helt uteslutet. Det mest gynnsamma strategiska valet utifrån ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv för energiproduktionen av virke i EU bör bedömas utifrån ett långsiktigt perspektiv och på basis av praktiska erfarenheter.

3.1.4.4 Innan genetiskt modifierat frö- eller växtmaterial används inom skogsbruket bör det stå klart att det är ekologiskt hållbart.

3.1.5 Nyckelåtgärd 5: "Att främja samarbete mellan skogsägare och förbättra utbildning och fortbildning inom skogsbruket"

3.1.5.1 Samarbete bör främjas inte enbart med skogsägare, utan även med personer som är verksamma inom skogsnäringen. I detta sammanhang fyller skogsarbetarna och ledningen på mellannivå i landsbygdsområdena en särskild funktion som länk mellan skogsägarna och industrin. Den funktionen bör upprätthållas och främjas genom lämpliga strukturer. Kvalificerad ledning på platsen är en förutsättning för att resurser och skogsförvaltning skall kunna mobiliseras.

3.1.5.2 Mot denna bakgrund anser EESK att medlemsstaterna bör främja yrkesutbildning och fortbildning för skogsägare, skogsförvaltning, skogsarbetare och skogsindustrin. Medlemsstaterna bör uppmuntra såväl skogsägarsammanslutningar som skogsarbetarorganisationer genom att inrätta rådgivande tjänster. Sådana incitament ingår som ett led i en hållbar (social) utveckling, som det finns ett stort behov av i landsbygds miljön.

3.1.5.3 För att stärka skogsbrukets konkurrenskraft och ekonomiska bärkraft kan medlemsstaterna också, som ett led i ländernas prioriteringar, vidta åtgärder för att:

- Stödja utvecklingen av yrkesorganisationer.
- Göra yrkessammanslutningar inom skogsbranschen delaktiga i politiska beslut som gäller skogsnäringen.
- Främja utvecklingen av särskilda arbetsbeskrivningar inom skogsnäringen på basis av EU:s handlingsplan för skog.

— Stödja frivillig certifiering av skogsföretag inom ramen för erkända certifieringssystem.

3.2 "Att förbättra och skydda miljön"

3.2.1 Kommittén anser att bevarande, skydd och utvidgning av den ekologiska hållbarheten inom skogsbruk och skogsskydd är väsentliga faktorer för att uppnå kommissionens mål.

3.2.2 EESK anser att frivillig certifiering av skogsföretag inom ramen för ett erkänt certifieringssystem skulle vara av stor betydelse för att säkerställa, främja och bredda hållbarhetstänkandet.

3.2.3 Nyckelåtgärd 8: "Att verka för ett europeiskt skogsövervakningssystem"

3.2.3.1 EESK välkomnar idén om ett europeiskt skogsövervakningssystem. De relevanta internationella organisationer som förväntas delta bör namnges i en förteckning för att se till att viktiga aktörer och sakkunskap inte utelämnas.

3.2.3.2 Ett europeiskt skogsdatacentrum bör vid behov ställa samlade och vetenskapligt utvärderade uppgifter till allmänhetens förfogande, i enlighet med lagstiftningen om dataskydd.

3.2.4 Nyckelåtgärd 9: "Att förbättra skyddet av EU:s skogar"

3.2.4.1 En viktig grund för uppdaterad information om skogarnas tillstånd är de skogsbruksrapporter som årligen upprättas och publiceras av medlemsstaterna. Kommittén menar därför att utarbetandet av de enskilda rapporterna bör främjas genom EJFLU och Life+.

3.2.4.2 Man bör för att förebygga skogsbrand tillämpa och i högre grad främja övergång från monokulturer, som innebär känslighet för eldsvådor, till blandade bestånd.

3.3 När det gäller det tredje målet i kommissionens förslag till handlingsplan ("Att bidra till livskvaliteten") föreslår kommittén följande nya lydelse: "**Att förbättra livskvaliteten genom hållbar skogsförvaltning**".

3.3.1 I sitt meddelande noterar kommissionen att medlemsstaterna kan uppmuntra investeringar som ökar skogarnas upplevelsevärden för allmänheten. Kommittén anser att även EJFLU kan ge stöd för att bevara och stärka landsbygdsområden eftersom skogarna har en viktig roll i detta avseende.

3.3.2 Nyckelåtgärd 10: "Att främja miljöutbildning och miljöinformation"

3.3.2.1 Främjandet av utbildnings- och informationsåtgärder bör inte begränsas till miljöområdet utan även omfatta sociala frågor. Dessa två områden överlappar varandra: Lärarnas sociala ansvar och den kulturella dimensionen fordrar ett maximum av utbildning och information på det sociala området.

3.3.3 Nyckelåtgärd 12: "Att undersöka potentialen hos skogar i och omkring tätorter"

3.3.3.1 I alla medlemsstater ser man en tydlig minskning av skogsbeståndet i tätbebyggda områden och storstadsområden. Skogsmark äventyras dels av föroreningar, dels (och särskilt) av röjning. Ersättningsmark i samma naturområde finns sällan eftersom efterfrågan på mark för bostäder och industrier och den konstanta infrastrukturutbyggnaden är högre än genomsnittet. Utbyggnad av vägar, järnvägar och flygplatser spelar en viktig roll för denna tendens.

3.4 "Att främja samordning och kommunikation"

3.4.1 Nyckelåtgärd 13: "Att stärka ställningen för Ständiga kommittén för skogsbruk"

3.4.1.1 EESK anser att man i samband med genomförandet av handlingsplanen bör anordna gemensamma möten för sammanslutningar och aktörer aktiva inom hållbart skogsbruk så att dessa kan träffas och företräda sina respektive områden. Detsamma gäller inrättandet av tillfälliga arbetsgrupper. Genom dessa åtgärder skulle man säkerställa att handlingsplanen vinner acceptans och stöd bland många av skogsbrukets aktörer.

3.4.2 Nyckelåtgärd 16: "Att stärka EU:s profil i internationella skogsrelaterade processer"

3.4.2.1 En åtgärd för att minska den globala avskogningen vore att stifta en europeisk lag för skydd av urskog som bland annat skulle reglera import, bearbetning och användning av tropisk skog och urskog. Kommissionen bör överväga ett lämpligt lagstiftningsinitiativ och se till att en europeisk lag för skydd av urskog antas senast 2012. EESK vill understryka att den pågående FLEGT-processen inom EU kan vara ett sätt att bekämpa den globala avskogningen och försämringen av urskogen. FLEGT-lagstiftningen bör fungera som ett system för att förhindra att olagligt avverkat virke kommer in på EU:s marknad och i dess förädlingsindustri.

3.4.3 Nyckelåtgärd 18: "Att förbättra informationsutbyte och kommunikation"

3.4.3.1 För att åstadkomma en multiplikatoreffekt bör alla aktörer inom skogsbrukssektorn engageras och stödjas ekonomiskt i verksamhet som man kan anta kommer att få stor betydelse för allmänheten i medlemsstaterna.

3.5 För att kunna säkerställa hållbart skogsbruk menar EESK att yrkesskickligheten hos dem som arbetar inom skogsbruket bör säkerställas. Stärkandet och bevarandet av landsbygdsområden spelar också en avgörande roll i detta sammanhang. EESK uppmanar därför kommissionen att beakta följande nya mål: **"Att främja skogen som arbetsplats"**.

3.5.1 Kommittén betonar att skogens funktioner och sociala uppgifter endast kan fyllas om tillräckligt många (skogsarbetare, maskinförare, tjänstemän inom skogsbrukssektorn och skogsförvaltare) arbetar med förvaltning och skötsel. De anställda bör ha grundläggande särskild utbildning och fortbildas fortlöpande. Detta gäller naturligtvis också skogsägare som arbetar tillsammans med sina anställda. Utbildningen bör anpassas till arbetets ekonomiska, ekologiska och sociala krav. Detta gäller särskilt i fråga om att säkerställa skogsskydd.

3.5.2 För att uppnå denna målsättning föreslår EESK följande nyckelåtgärder:

— Nyckelåtgärd 19: Att främja utbildning och fortbildning

— Nyckelåtgärd 20: Undersökning av sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer inom skogssektorn

— Nyckelåtgärd 21: Landsbygdsområden

3.5.3 Nyckelåtgärd 19: Att främja utbildning och fortbildning

3.5.3.1 Kommissionen och medlemsstaterna bör öka insatserna för utbildning och fortbildning, forskning, utveckling och tekniköverföring på områdena skogs- och träindustri och skogsskydd.

3.5.3.2 Kommittén menar att kommissionen måste stödja erkända certifieringssystem för skogsförvaltning som bidrar till att säkerställa och utöka antalet arbetstillfällen genom att tillhandahålla indikatorer för hållbar personalplanering och utveckling i skogsföretag.

3.5.4 Nyckelåtgärd 20: Undersökning av sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer inom skogssektorn

3.5.4.1 Kommissionen bör stödja vetenskaplig forskning om sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer hos skogsägare och anställda inom skogsbruket (tydligare krav).

3.5.4.2 EESK råder kommissionen att göra en studie av vilka särskilda arbetsbeskrivningar som krävs för att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig skogssektor.

3.5.5 Nyckelåtgärd 21: Landsbygdsområden

3.5.5.1 I medlemsstaterna återfinns skogsmark framför allt i strukturellt svaga landsbygdsområden. I dessa områden säkerställer skogssektorn upprätthållandet av infrastrukturen och sysselsättningen, samt inkomsterna hos skogsägare och landsbygdsbefolkning. Utan ett ekonomiskt fungerande skogsbruk skulle dessa ekologiskt värdefulla turistområden frikopplas från den allmänna utvecklingen i landet. En trolig följd av detta vore utflyttning från landsbygden, en åldrande befolkning, försummade skogsmarker eller försämrade infrastruktur. Om strukturerna förstörs på landsbygden leder detta oundvikligen till

svårigheter för användningen av trä som råmaterial i en tid när den globala efterfrågan stiger.

3.5.5.2 Kommissionen bör främja och stödja studier och forskning om vikten av skogsbruket för landsbygdsområdena.

3.5.5.3 EESK menar att medlemsstaterna bör uppmanas att säkerställa och förbättra arbetsmarknadssituationen på landsbygden. Det gäller att undvika sociala problem orsakade av fortlöpande strukturella förändringar. Vid behov bör en sådan utveckling motverkas genom samordnade program. Landsbygden bör göras mer attraktiv för befolkningen, i synnerhet för ungdomen.

3.5.5.4 Kommittén uppmanar kommissionen att stödja landsbygdsområden ekonomiskt genom EJFLU. Ekonomiskt stöd bör på begäran ges direkt till skogsägare eller företag eller till en kombination av skogsföretag.

4. Utvärdering

4.1 Kommissionen bör se till att samtliga aktörer inom det europeiska skogsbruket företräds i Rådgivande gruppen för skog och kork.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS
